

Відділ культури, національностей та релігій
Славутицької міської ради
Славутицька міська централізована
бібліотечна система

«Інтелігент з діда-прадіда»

До 125-річчя з дня народження

М. Булгакова

Бібліографічний покажчик

Видання друге, доповнене

Славутич 2016

Даний бібліографічний покажчик підготовлений відділом бібліотечно-бібліографічного обслуговування Загальноміського бібліотечно-інформаційного центру м. Славутича.

Видання присвячене відзначенню у 2016 році 125-річчя від дня народження Михайла Опанасовича Булгакова – російського прозаїка, драматурга, одного із найвизначніших авторів літератури того часу.

Покажчик містить біографію, публікації про твори письменника, видання та статті про його життя і творчість, розробки уроків, позакласних заходів, сценаріїв, інтернет-ресурси про життя і творчість М. Булгакова.

Матеріал розміщений за розділами в алфавітному порядку.

Посібник розраховано на широке коло читачів.

Укладачі: Панова Л.І., Соловйова Л.О.,
Янченко О.О.

Комп'ютерний набір: Соловйова Л.О.

Відповідальна за випуск: Портная Н.В.

Булгаков – письменник «Божою милістю», письменник з таємницею, і загадкою. Такий він і як особистість.

Віктор БАЛАН (Нью-Джерсі)

Біографія Майстра

В сім'ї було семеро дітей: Михайло (1891–1940), Віра (1892–1972), Надія (1893–1971), Варвара (1895–1954), Микола (1898–1966), Іван (1900–1969) та Олена (1902–1954).

Сім'я доцента Київської духовної академії Опанаса Івановича Булгакова(1859–1907) та його дружини Варвари Михайлівни (1869–1922) оселилася на Воздвиженській вулиці, в будинку Матвія Бутовського, священника Хрестовоздвиженської церкви.

Михайло Булгаков народився 3 (15) травня 1891 р і був першою дитиною у сім'ї. Два тижні він був «Богданом» (так називали нехрещених немовлят). Матвій Бутовський охрестив хлопчика Михайлом. Хрещеними батьками були Микола Петров, професор духовної академії, один із перших академіків Всеукраїнської академії наук, й Олімпіада Феропонтівна Булгакова, бабуся. Опанас Іванович теж був первістком у великій сім'ї (11 дітей), його теж хрестила бабуся. Батько Булгакова помер від тієї ж хвороби, що й згодом його син, – нефросклерозу, в березні.

Перше оповідання «Пригоди Світлани» було написане, коли автору виповнилося сім років. Того року в сім'ї з'явився ще один хлопчик – Микола (1898), а до нього – три сестри: Віра (1892), Надія (1893) і Варвара (1895). У 1900 р. народився Іван, а через два роки – Олена (Льоля).

Сім'я часто змінювала адреси в пошуках зручніших квартир: Госпітальна, Волоська, Діонісівський провулок, Кудрявська вулиця та інші.

Навчання у гімназії

На рубежі століть відбулися дві події – Михайло вступив до гімназії, і родина

придбала дві десятини землі в селищі Буча. Був збудований дім на п'ять кімнат і дві веранди.

Професорські діти на власну втіху і подив сусідів бігали по дачі босоніж. Сюди часто приїжджали друзі й родичі, знайомі Булгакових. У Бучі був театр, де на сцені виступали Михайло й Віра Булгакови під псевдонімами «Агарін» і «Неверова». За сценаріями Михайлика розігрувалися домашні інтермедії та вистави.

Булгаков-гімназист, 1908 р. Одне з найбільших захоплень Михайла в юності було ентомологія – збирання метеликів, були там і рідкісні екземпляри. 1919 р. він віддав її Київському університетові. Єдиний власний – у Бучі – будинок згорів у 1918 р.

1906 р. Сім'я Булгакових переїжджає в будинок №13 по Андріївському узвозу, де пройшли останній період дитинства Михайла Опанасовича. Проте персонажі твору «Біла гвардія» жили на Олексіївському узвозі.

До 1919 р. життя Булгакових пов'язане з цим будинком, що змінював власників, але не мешканців другого поверху, родину професора Булгакова.

Період Української Революції

По закінченні гімназії професію лікаря Михайло обрав цілком свідомо. З шести братів матері троє (Василь, Михайло, Микола) були лікарями, а з боку батька лікарем був Ферапонт Булгаков. Другом сім'ї був лікар Іван Воскресенський (за нього після смерті чоловіка вийшла заміж Варвара Михайлівна). В автобіографії 1924 р. Булгаков напише: «Учився в Києві й у 1916 р. закінчив медичний факультет університету, одержавши звання лікаря з відзнакою».

Роки творчості

Булгаков працював у військових госпіталях у Кам'янці-Подільському й Чернівцях, потім, після призову, «ратник ополчення II розряду» одержав призначення до Смоленської губернії. Менш ніж за рік юний лікар амбулаторно прийняв 15361 пацієнта. В оповіданні «Зникле око» він трохи змінив цифру – 15613, а в оповіданні «Хуртовина» написав: «...прославився настільки, що під вагою своєї

слави ледве не загинув. До мене на прийом торованим санним шляхом почали їздити сто чоловік селян на день».

У березні 1918 р. Булгаков із дружиною повернувся до Києва, на Андріївський узвіз, 13. «За підрахунком киян, у них було вісімнадцять переворотів. Я точно можу повідомити, що їх було чотирнадцять, причому десять із них я особисто пережив», – писав Булгаков у нарисі «Київ-місто». Кожна «нова» влада, яка затримувалася в Києві на певний час, вивісивши свій прапор на Думі, на Хрещатику, оголошувала «свою» мобілізацію. «За що ти караєш мене, доле?! Чому я не народився сто років тому? Або ще ліпше: через сто років. А ще ліпше, якби зовсім не народився. Згасла зелена лампа. Стріляють у провулку. Мене мобілізувала п'ята за ліком влада», – читаємо в «Незвичайних пригодах лікаря». «Над Дніпром з грішною і покривавленою і сніжною землею підіймався у чорну, темну вись північний хрест Володимира. Здалля здавалося, що поперечна перекладина зникла – злилася з вертикаллю, і від того хрест перетворився на погрозливий гострий меч. Але він не страшний. Все пройде. Страждання, муки, кров, голод і мор. Меч зникне, а от зірки залишаться, коли і тіні наших тіл і діл не залишаться на землі. Нема жодної людини, яка б цього не знала. Так чому ж ми не хочемо звернути свій погляд на них? Чому?» – ці гіркі рядки напише Булгаков у романі «Біла гвардія». Дослідники довго сперечалися, коли саме – в серпні чи вересні 1919-го (за білих чи за червоних) – письменник покинув Київ. Коли встановили дату (30 серпня за старим – 12 вересня за новим стилем), питання це вже не було актуальним.

1921 року, після двох років роботи в газетах і театрах Грозного та Владикавказя, Булгаков на кілька днів приїхав до Києва, на Андріївський узвіз, але вже в будинок не № 13, а № 38, до І. Воскресенського, де колись наймав кімнату з молодою дружиною. Звідси він їде до Москви й через півтора місяця напише в листі: «Шлях пошуків роботи й фах, намічені мною ще в Києві, виявилися цілком правильними. За іншим фахом працювати не можна. Це означало б у кращому випадку голодування. Серед загиблих бути не бажаю». А в постскрипті додасть: «Найприємнішим моїм спогадом за останній час є – вгадайте, що? – як я спав у Вас на дивані і пив чай із французькими булочками. Дорого б заплатив, щоб хоч на два дні

знову так лягти, напившись чаю, і ні про що не думати. Так сильно втомився». Він начебто забув (чи намагався забути) написані й надруковані два роки тому слова у «Прийдешніх перспективах»: «Ті, хто скаржаться на «втому», на жаль, розчаруються. Бо їм доведеться «втомитися» ще більше. Треба буде платити за минуле неймовірною працею, суворою бідністю життя. Платити і в переносному, і в буквальному значенні слова».

«Якось уночі 1919 р., глухої осені, їдучи в розхлябаному поїзді, при світлі свічки, вставленої у пляшку з-під гасу, написав перше маленьке оповідання». Такий ліричний опис письменницького дебюту в «Автобіографії» надовго затушовував дату публікації оповідання за підписом «М. Б.» в газеті «Грозний».

За кілька місяців до того, як перші 13 глав роману «Біла гвардія» будуть надруковані в журналі «Росія», Булгаков признається: «Рік писав роман «Біла гвардія». Роман цей я люблю понад усі інші мої речі» (повністю роман було надруковано аж 1966 р., коли в журналі «Москва» побачив світ інший роман – «Майстер і Маргарита»).

Роман помітили, але були нападки критиків – здебільшого на п'єсу за романом, поставлену в Московському художньому театрі й названу без згоди автора «Дні Турбіних». Певний час у різних театрах (зокрема й київських) ідуть не лише «Дні Турбіних», а й «Зойчина квартира», О. Таїров ставить у Московському камерному театрі «Багряний острів». У рік «великого перелому» всі п'єси Булгакова зі сцени було знято (не друкують уже два роки). Письменник звертається з листом до уряду СРСР наприкінці березня 1930-го: «... всі мої твори були заборонені». Йому не доведеться побачити своїх книг і п'єс. «Біг» починали репетирувати кілька разів, проте домогтися постановки зміг лише Микола Черкасов на початку 60-х. «Мольєр» («Кабала святош») після п'яти років репетицій і семи вистав був заборонений і знятий. Звісно, заборона стосувалася театрів СРСР, а за кордоном п'єси ставилися з успіхом (у Парижі йшла «Зойчина квартира», в Англії, як і в США, двічі ставили «Білу гвардію»). В альбомі критичних вирізок, складеному письменником, було 298 ворожо-лайливих рецензій і тільки три – схвальні. Кількість негативних відгуків збільшилася навіть після смерті автора, а схвальні найчастіше були лише усними, розуміння ж не було ні з боку білих, ні

з боку червоних. По-справжньому оцінив «Білу гвардію» лише М. Волошин: «...як дебют письменника-початківця її можна порівняти тільки з дебютами Достоевського й Толстого».

В епістолярній спадщині письменника (не зібраній повністю й досі) серед послань до трьох десятків адресатів варто виділити «особливі» – листи до брата Миколи, який опинився разом із молодшим – Іваном – у Парижі. В них старший, окрім іншого, ніби «програвав», приміряв для себе долю молодших – емігрантів. Після арешту рукопису «Собачого серця» і щоденника, названого «Під п'ятою», інших щоденників Булгаков не вів (відібраний він зміг дістати назад і спалив; копії щоденника були знайдені в архівах КДБ і обнародовані після публікації «найзабороненішого» твору – «третьої повісті» – «Собачого серця»). В одному з листів до Парижа братові: «Вивернуті мої очі на фотографії, яка додається, покажуть тобі, що знімав нас вуличний, дуже симпатичний фотограф. Ми в зелені. Це зелень моєї батьківщини. Це ми в Києві, на Володимирській гірці, у серпні 1934 року».

Через півтора року – у вересні 1933-го – почала вести записи Олена Сергіївна Булгакова, хранителька й перший публікатор спадщини письменника, «Маргарита» в уявленні першого покоління читачів роману... Їй Булгаков присвятив повість «Таємному другові», із котрої потім почав вимальовуватися «Театральний роман» («Записки небіжчика»), Олена Сергіївна розповідала, що в другій, ненаписаній, але розказаній їй частині роману, дія мала відбуватися в Києві і що «М. О.» (так вона його зазвичай називала у своєму щоденнику) навіть руки потирав від задоволення, що писатиме про рідне місто. І ще один особливий адресат, від нього відповіді Булгаков не дочекався, хоч один раз говорив із ним по телефону (той подзвонив сам), – Сталін. 15 разів генсек дивився «Дні Турбіних». Остання п'єса драматурга «Батум», присвячена юності Сталіна, розділила долю попередніх – вона ніколи не побачила сцени. Єдина спроба була у МХАТі (ім. Горького, вже після «поділу» театру), але пройшла тільки генеральна репетиція...

Булгаков сам поставив собі діагноз. Як лікар, він розумів, що жити йому лишилося недовго. І до останніх днів диктував дружині

правки роману «Майстер і Маргарита», який розпочав писати ще у 1928 р.

Відомо шість редакцій цього роману. Спершу М. Булгаков хотів написати «роман про диявола» – сатиричну фантазмагорію з вставною новелою про Христа і Пілата. Варіанти назв роману були такі: «Чорний маг», «Копито інженера», «Жонглер з копитом», «Син В(...)», «Гастроль (Воладда)», «Інженер з копитом» тощо. У 1931—1932 рр. у роман увійшли образи майстра і Маргарити, а в 1937—1938 рр. з'явилася остаточна назва – «Майстер і Маргарита».

У творі порушуються найважливіші моральні й філософські проблеми: свобода і насильство, художник і влада, сенс буття людини, духовна сутність світу, кохання, призначення особистості та вибір її позиції.

Письменник також висміює бажання людей до легкої наживи. Це добре видно в епізоді, де описується виступ Воладда з його свитою у вар'єте.

Булгакову сумно, що такі талановиті особистості, як Майстер, не можуть реалізувати свої творчі здібності, їхні твори не сприймаються належно. Та, навпаки, цінуються такі «митці», як Іван Бездомний та його друзі, такі ж «митці» з «МАССОЛІТу», які понад усе хочуть заволодіти жаданим членським квитком, який дає багато привілеїв. Булгаков вважає, що мистецтво і культура не можуть бути на належному рівні за таких обставин. Він сподівається, що ситуація зміниться. Письменник вважає, що людина здатна зробити правильний вибір і зайняти відповідну позицію. Це видно на прикладі Івана Бездомного. Він розуміє, що поет з нього аж ніякий і знаходить своє призначення у вивченні стародавньої історії.

Булгаков загострює увагу на особистості Понтія Пілата, людини, наділеної владою, силою, розумом. За маскою жорстокості, байдужості, відчуження ховається людина, здатна страждати й співчувати. Він розуміє, що засуджений до страти Ісус ні в чому не винний, та в нього не вистачає сили і мужності скасувати волю Синедріону та чисельного натовпу неосвічених жорстоких людей. Булгаков вважає, що людина ніколи не повинна зраджувати своїм принципам і робити неправильні вчинки за бажанням інших людей.

Зрадивши своїм принципам, Понтій Пілат все життя жалкував про скоєне, ніс тягар у душі.

Письменник порушує також проблеми хабарництва, пияцтва, нечесності, неосвіченості, боягузтва, фальші почуттів та багато інших. Булгаков показав недоліки тогочасного суспільства і кожної людини, які є і зараз, і, напевне, будуть у майбутньому суспільстві.

Відкритий у жовтні 2007 року пам'ятник М. Булгакову біля його будинку-музею у Києві

Драматичною була доля його творів. Але він, «як ніхто, жартував», і радість буття, всупереч усьому, передається його читачам.

Київ і Україна у житті і творах Булгакова

Як митець і мислитель, М. Булгаков перебував під значним впливом творчості полтавця Миколи Гоголя та філософа Григорія Сковороди.

Київ займав особливе місце в житті та творчості письменника. Про це він сказав у ліричному нарисі «Київ-місто». Андріївський узвіз, 13, де впродовж тривалого часу мешкала родина Булгакова, і де відбувалася дія «Білої гвардії» та «Днів Турбіних», перетворено на літературно-меморіальний музей, відомий в Європі.

Час все розставив по своїх місцях, підтвердив слова «Рукописи не горять». Понині звать його люди Майстром, шанують за незламний дух свободи і правди в роки тяжкої диктатури, пам'ятають його як

людину, яка розповіла світові про свою любов до міста, пронесену через все життя.

Непростим було повернення Булгакова до читачів, непростим було й відкриття музею в Києві, першого і колись єдиного у світі. У Дім Турбіних, «відкритий» Віктором Некрасовим на Андріївському узвозі, приїжджають ті, хто вивчає, перекладає, читає Булгакова, із різних міст, сіл і країн. Батьки приводять сюди дітей, а діти — батьків. Рідне місто склало шану письменникові... «Київ у Булгакова не в зображенні рідного міста, не в назвах київських реалій... Його модель світу була киевоцентричною. Він, якщо можна так висловитися, мислив Києвом», – скаже в книзі «Майстер і Місто» Мирон Петровський.

«Ах, які зірки в Україні. От майже сім років живу в Москві, а все ж таки тягне мене на батьківщину. Серце щемить, хочеться іноді болісно в поїзд... і туди. Знову побачити яри, занесені снігом, Дніпро... Немає красивішого міста на світі, ніж Київ», – скаже в оповіданні «Я убив» доктор Яшвін, у якому легко згадати автора (українське «я ж він»).

Твори М. Булгакова

Булгаков М. А. Собрание сочинений. В 5-ти т. Т.1. Записки юного врача; Белая гвардия; Рассказы; Записки на манжетах / Редкол.: Г. Гоц, А. Караганов, В. Лакшин и др.; Вступ. статья В. Лакшина; Подгот. текста М. Чудаковой; Комментар. Я. Лурье, А. Рогинского («Белая гвардия»), М. Чудаковой. / Булгаков М. А. – М.: Худож. лит., 1989. – 623 с.,ил.

Булгаков М. А. Собрание сочинений. В 5-ти т. Т.2. Дьяволиада; Роковые яйца; Собачье сердце; Рассказы; Фейлетоны / Редкол.: Г.Гоц, А.Караганов, В.Лакшин и др.; Подгот. текста и коммент. В.Гудковой и Л.Фиалковой. / Булгаков М. А. – М.: Худож. лит., 1992. – 751 с.

Булгаков М. А. Собрание сочинений. В 5-ти т. Т.3. Пьесы / Редкол. Г.Гоц, А.Караганов, В.Лакшин и др.; Сост. А.Нинова; Статья-послел. А.Смелянского; Подгот. текста и коммент. В.Гудковой, И.Ерыкаловой, Е.Кухта и др. / Булгаков М. А. – М.: Худож. лит.,1990. – 703 с., ил.

Булгаков М. А. Собрание сочинений. В 5-ти т. Т.4. Пьесы; Жизнь господина де Мольера; Записки покойника / Редкол.: Г. Гоц, А. Караганов, В. Лакшин и др.; Сост. А. Нинов; Подгот. текстов и коммент. Е. Кухты и др. / Булгаков М. А. – М.: Худож. лит., 1990. – 686 с., ил.

Булгаков М. А. Собрание сочинений. В 5-ти т. Т.5. Мастер и Маргарита; Письма / Редкол.: Г. Гоц, А. Караганов, В. Лакшин и др.; Подгот. текстов Л. Яновской, В. Гудковой, Е. Земской; Комментар. Г. Лескиса, В. Гудковой, Е. Земской. / Булгаков М. А. – М.: Худож. лит., 1990. – 734 с., ил.

Булгаков М. А. Избранные произведения: В 2 т. Т.1: Белая гвардия: Роман; Рассказы, повести; Из автобиографической прозы. / Булгаков М. А. – К.: Дніпро, 1989. – 766 с.

- Булгаков М. А.** Избранные произведения: В 2 т. Т.2: Романы. / Булгаков М. А. – К.: Дніпро, 1989. – 749 с.
- Булгаков М. А.** Избранные произведения. / Булгаков М. А. – К.: Дніпро, 1990. – 703 с.
- Булгаков М. А.** Избранное. / Булгаков М. А. – М.: Худож. лит., 1988. – 480 с.
- Булгаков М. А.** Багровый остров: Ранняя сатирическая проза / М.А. Булгаков. – М.: Худож.лит., 1990. – 479 с.
- Булгаков М. А.** Белая гвардия; Жизнь господина де Мольера; Рассказы / М.А. Булгаков. – М.: Правда, 1989. – 576 с., ил.
- Булгаков М. А.** Дьяволиада: Повести, рассказы, фельетоны, очерки / М.А. Булгаков / Сост. И.А. Корявской. – Кишинёв: Литература артистикэ, 1989. – 608 с.
- Булгаков М.А.** Жизнь господина де Мольера / М.А. Булгаков – М.: Молодая гвардия, 1962. – 240 с.: ил. – (Жизнь замечательных людей).
- Булгаков М. А.** Жизнь господина де Мольера / М.А. Булгаков. – 4-е изд., доп. – М.: Молодая гвардия, 1991. – 223 с.: ил. – (Жизнь замечательных людей).
- Булгаков М. А.** Записки юного врача: Сборник / М.А. Булгаков. – К.: Либідь-ІСА, 1995. – 304 с.
- Булгаков М. О.** Майстер і Маргарита: Роман / М.А. Булгаков. – Львів: Кальварія, 2006. – 432 с.
- Булгаков М. О.** Майстер і Маргарита: Роман / М.А. Булгаков. – Харків: Фоліо, 2006. – 415 с. – (Б-ка світової літ-ри).
- Булгаков М. А.** Мастер и Маргарита: Роман / М.А. Булгаков. – М.: Высшая школа, 1989. – 559 с.

Булгаков М. А. Мастер и Маргарита: Роман / М. А. Булгаков. – М.: Худож. лит., 1988. – 384 с. – (Классики и современники. Сов. литература).

Булгаков М. А. Мастер и Маргарита: Роман / М. А. Булгаков. – М.: Худож. лит., 1988. – 399 с. – (Б-ка советского романа).

Булгаков М. А. Мастер и Маргарита: Роман / М.А.Булгаков. – Николаев; Симферополь: Частная фирма «Академия»; «Таврия», 1994. – 414с.

Булгаков М. О. Майстер і Маргарита: Скорочено / М.О. Булгаков // Є. Волощук Зарубіжна література: Хрестоматія-посібник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2006. – С. 207-271.

Булгаков М.О. Майстер і Маргарита: Скорочено / М.О. Булгаков // Зарубіжна література: Посібник-хрестоматія. 11 клас / Упорядники Г. Безкоровайний, Б. Щавурський. – Тернопіль: Навч. книга-Богдан, 2003. – С. 237-316.

Булгаков М. О. Майстер і Маргарита: Скорочено / М.О. Булгаков // Зарубіжна література. Стислий виклад змісту всіх творів за новою шкільною програмою. 10-11 кл. / Автор-упорядник І. Столій. – Харків: Веста: Ранок, 2008. – С. 376-443. – (Дайджест).

Булгаков М. О. Майстер і Маргарита: Скорочено / М. О. Булгаков // Зарубіжна література. Хрестоматія. 11 клас / Автор-упорядник І. Столій. – Харків: Веста: Ранок, 2005. – С. 162-248.

Булгаков М. А. Морфий: Сборник / М. А. Булгаков / Сост., предисл. и коммент. В. Казака. – М.: Молодая гвардия, 1990. – 479 с. – (Возвращение).

Булгаков М. А. Пьесы 1920-х годов / М. А. Булгаков. – Л.: «Искусство», 1990. – 591 с.

Булгаков М. А. Театральный роман (Записки покойника): Повесть / М. А. Булгаков. – М.: АСТ, Транзиткнига, 2005. – 237 с. – (Классическая и современная проза).

Булгаков М. А. Театральный роман; Мастер и Маргарита: Романы / М. А. Булгаков. – К.: Богдана, 1993. – 512 с.

Булгаков М. А. Ханский огонь: Повести и рассказы / М. А. Булгаков. – М.: Худож. лит., 1988. – 240 с.

Булгаков М. А. «Я хотел служить народу...»: Проза. Пьесы. Письма. Образ писателя / М. А. Булгаков. – М.: Педагогика, 1991. – 736 с.: ил.

Життя і творчість М. Булгакова

Про відзначення 120-річчя з дня народження видатного письменника Михайла Булгакова: Постанова Верховної Ради України від 18 березня 2011 р. № 3168-VI // Голос України. – 2011. – 29 березня. – С. 3. // Уряд. кур'єр. – 2011. – 31 березня. – С. 10.

Астахин Л. О загадочных персонажах и тайнах в романе М.А. Булгакова «Мастер и Маргарита»: Опыт их прочтения в соотнесенности с историческими событиями и прототипами / Л. Астахин // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2009. – № 9. – С. 56-59.

Барков А. Тайны романа «Мастер и Маргарита» и его автора / А. Барков // Радуга. – 1995. – № 7. – С. 124-150.

Боборыкин В.Г. Михаил Булгаков: Кн. для учащихся ст. классов / В. Г. Боборыкин. – М.: Просвещение, 1991. – 208 с. – (Биография писателя).

Богданов Н. Киевские реминисценции в «Московском» творчестве Михаила Булгакова / Н. Богданов // Литература в школе. – 2007. – № 8. – С. 15-16.

Богданов Н. «Пятое измерение» Михаила Булгакова / Н. Богданов // Литература в школе. – 2004. – № 8. – С. 13-16.

Богданова О. Интерпретация текста романа М. Булгакова «Белая гвардия» / О. Богданова // Литература в школе. – 1998. – № 2. – С. 125.

Бузник В. Возвращение к себе: О романе М. Булгакова «Белая гвардия» / В. Бузник // Литература в школе. 1998. – № 1. – С. 43.

Булгаков Михайло // Зарубіжна література. Хрестоматія. 11 клас / Автор-упорядник І. Л. Столій. – Харків: Веста: Ранок, 2005. – С. 159-161.

Булгаков Михаил Афанасьевич // 500 знаменитых людей планеты. – Харьков: Фолио, 2005. – С. 105-106.

Булгаков Михаил Афанасьевич // Энциклопедия для детей. Т. 9. Русская литература. Ч. 2. XX век / Глав. ред. М.Д. Аксёнова. – М.: Аванта +, 1999. – С. 313-323.

Васильева Е. К. Михаил Афанасьевич Булгаков / Е. К. Васильева, Ю. С. Пернатъев // 100 знаменитых писателей. – Харків: Фоліо, 2006. – С.81-86. – (100 знаменитых).

Великанова Н. В. Особенности сатиры М. Булгакова: Повесть «Собачье сердце» / Н. В. Великанова // Литература в школе. – 1995. – № 6. – С. 42.

Виленский Ю. Г. Доктор Булгаков: Монография / Ю. Г. Виленский. – К.: Здоров'я, 1991. – 245 с.

Волощук Є. Михайло Булгаков / Є. Волощук // Зарубіжна література: Хрестоматія-посібник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2006. – С. 203-206.

Воронова М. Михаил Булгаков: Восхождение / М. Воронова // Личности. – 2013. – № 8. – С. 6-29.

Вулис А. Роман М.Булгакова «Мастер и Маргарита» / А. Вулис. – М.: Худож. лит., 1991. – 222 с.

Гладышев В. В. «Чудовищная история», или Что сделала революция из «милейшего пса»: Изучение повести М. Булгакова «Собачье сердце» / В. В. Гладышев // Відродження. – 1995. – № 8. – С. 19 – 23.

Голтвеницька М.В. Диявол і його почт у романі М. О. Булгакова «Майстер і Маргарита» / М. В. Голтвеницька // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2006. – № 19. – С. 25-36.

Гудкова В. Михаил Булгаков: расширение круга / В. Гудкова // Дружба народов. – 1991. – № 5. – С. 262.

Джалагония В. Мастер и его великий роман: М. Булгаков «Мастер и Маргарита» / В. Джалагония // Эхо планеты. – 2006. – № 47. – С. 26-31.

Дневник Елены Булгаковой / Гос. б-ка СССР им. В. И. Ленина. – М.: Кн. палата, 1990. – 400 с. – (Из рукописного наследия).

Дорош Є. Невідомий Майстер: 15 травня виповнилось би 125 років із дня народження видатного письменника, уродженця Кисва Михайла Булгакова / Є. Дорош // Пенсійний кур'єр. – 2016. – 13 травня. – С. 10.

Дырдова М. «Это он, король драматургии»: Булгаков М. «Жизнь господина де Мольера» в 9 классе / М. Дырдова // Литература в школе. – 1995. – № 6. – С. 88.

Ермолинский С. Михаил Булгаков / С. Ермолинский // Из записок разных лет. – М.: Искусство, 1990. – С. 17-232.

Жданова В. «Все обращалось к его славе...»: Пушкин в романе М. Булгакова «Мастер и Маргарита» / В. Жданова // Наш современник. – 2003. – № 6. – С. 251-271.

Каман Э. Жанр романа Мастера: М. Булгаков / Э. Каман // Литература. – 1997. – № 36. – С. 10.

Каман Э. Проблема традиций в романе М. Булгакова «Белая гвардия» / Э. Каман // Литература. – 1997. – № 23. – С. 2-3.

Камахина Т.В. Эксперимент профессора Преображенского: «Собачье сердце» М.А.Булгакова / Т.В.Камахина // Литература в школе. – 2002. – № 7. – С. 32-34.

Карсалова Е.В. Совесть, истина, человечность...: Роман М.А. Булгакова «Мастер и Маргарита» в выпускном классе / Е. В. Карсалова // Литература в школе. – 1994. – № 1. – С. 72-79.

Карусель В. Мастер: жизнь вне компромисса. М. Булгаков / В. Карусель // Вокруг света. – 2008. – № 2. – С. 166-173.

Кедров К. Москва булгацкая: К 120-летию со дня рождения М. Булгакова / К. Кедров // Эхо планеты. – 2011. – № 9. – С. 28-31.

Климова В. За методикою критичного мислення: Матеріали до вивчення роману М. Булгакова «Майстер і Маргарита» / В. Климова // Всесвітня літ-ра в середніх навч. закладах України. – 2009. – № 6. – С. 35-37.

Кокарева В.В. Михайло Булгаков. «Майстер і Маргарита»: У пошуках методичних варіантів. 11 клас / В.В.Кокарева, Т. П. Перкова // Всесвітня література. – 2001. – № 3. – С. 28-41.

Колодин А. Свет и во тьме светит : О Михаиле Булгакове / А.Колодин // Литература в школе. – 1994. – № 1. – С. 54-56.

Кончаковский А. Киев Михаила Булгакова: Фотографии, документы, открытки из государственных и частных архивов:

Фотоальбом / А. Кончаковский, Д. Малаков. – К.: Мыстецтво, 1990. – 284 с.

Корнеева Е. «Евангелие от Булгакова» и роман о любви / Е. Корнеева // Литература. – 1997. – № 36. – С. 6.

Костенко Ю. В. Резонанс. У математичному вимірі: Інтегрований урок з вивчення роману М. О. Булгакова «Майстер і Маргарита». 11 клас / Ю. В. Костенко, Л. І. Бородавка // Всесвітня література. – 2005. – № 1. – С. 32 – 34.

Кривонос Ю. Михаил Булгаков: Фотолетопись жизни и творчества / Ю. Кривонос // Библиотека. – 2005. – № 7. – С. 48-55.

Крючков В. П. «Он не заслужил света, он заслужил покой...»: Комментарий к «Мастеру и Маргарите» М. А. Булгакова / В. П. Крючков // Литература в школе. – 1998. – № 2. – С. 54.

Куприш Э. Параллельные миры в романе М. Булгакова «Мастер и Маргарита» / Э. Куприш // Литература в школе. – 2007. – № 8. – С. 23-25.

Кучкина О. Михаил Булгаков / О. Кучкина // Литература. – 1996. – № 41. – С. 13.

Лакшин В. Я. Булгакиада / В. Я. Лакшин. – К.: Радянська Україна, 1991. – 64 с.

Лакшин В. Роман М. Булгакова «Мастер и Маргарита» / В. Лакшин // Пути журнальные: Из литературной полемики 60-х. – М.: Сов. писатель, 1990. – С. 214-264.

Лесскис Г. Примечания к античным главам «Мастера и Маргариты» / Г. Лесскис // Литература. – 1996. – № 14. – С. 8-12.

Лихачев Д. Размышления над романом Б. Л. Пастернака «Доктор Живаго» / Д. Лихачёв // Перечитывая заново:

Литературно-критические статьи / Сост. В.Лаврова. – Л.: Худож. лит. Ленингр. отд-ние, 1989. – С. 135-146.

Лобова В.И. «Это была самая светлая жизнь»: По роману «Мастер и Маргарита» М. А. Булгакова / В.И.Лобова // Литература в школе. – 2002. – № 7. – С. 28-31.

Луценко О. Зарубіжні письменники та Україна: М. Булгаков / О. Луценко // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2008. – № 13-14. – С. 23-24.

Майстер на всі часи: До 125-річчя з дня народження М. О. Булгакова // Календар знаменних і пам'ятних дат. – 2016. – №2. – С. 71-83.

Макаров Н. Главный роман Михаила Булгакова / Н. Макаров // Крестьянка. – 1997. – № 10. – С. 74.

Маранцман В. Г. Проблемный анализ романа М. А. Булгакова «Мастер и Маргарита». 11 кл. / В.Г. Маранцман // Литература в школе. – 2002. – № 5. – С. 40-42.

Матвеева Л. Образ Луны в романе М.А. Булгакова «Мастер и Маргарита» / Л. Матвеева // Литература. – 1997. – № 36. – С. 12.

Матвеева Л. Один из ключей к роману М.А. Булгакова «Мастер и Маргарита» / Л. Матвеева // Литература. – 1996. – № 14. – С. 6-7.

Матеріали до вивчення роману М. Булгакова «Майстер і Маргарита» // Всесвітня література. – 2004. – № 11. – С. 18-53.

Минералова И.Г. Пейзаж в романе М. А. Булгакова «Мастер и Маргарита» / И. Г. Минералова // Литература в школе. – 2002. – № 7. – С. 17-19.

Моисеенко Н. 120 лет мастеру Булгакову: 10 фактов о писателе / Н. Моисеенко // Сегодня. – 2011. – 12 мая. – С. 6-27.

Мурзина М. «Чтобы знали»: К 125-летию со дня рождения Михаила Булгакова / М. Мурзина // Аргументы и факты. – 2016. – 25-31 мая. – С. 18.

Навроцький В. У черзі за характером: Прототипи героїв Булгакова / В. Навроцький // Київ. – 1996. – № 11-12. – С. 144.

Назарець В.М. Булгаков тайный. Статья 1. Ложный приказ: Роман «Мастер и Маргарита» / В. М. Назарець // Зарубіжна література в навч. закладах. – 1999. – № 4. – С. 26-29.

Недошивин В. Настоящая любовь: Женщины в жизни Михаила Булгакова / В. Недошивин // Крестьянка. – 2011. – №1. – С.78-81.

Немировский А. Мастер и Маргариты: М. Булгаков и его жены / А. Немировский // Натали. – 2004. – № 10. – С. 112-119.

Немировский А. Михаил Булгаков в 1919 году: вопросы без ясного ответа / А.Немировский // Литература. – 1996. – № 46. – С. 4.

Николенко О. М. Чтобы знали, чтобы знали...: Михаил Булгаков / О. М. Николенко // Зарубіжна література в навч. закладах. – 1997. – № 12. – С. 28.

Ніколенко О. Булгаков Михайло Опанасович / О. Ніколенко // Зарубіжні письменники. Енциклопедичний довідник. У 2 т. Т. 1: А-К / За ред. Н. Михальської та Б. Щавурського. – Тернопіль: Навч. книга-Богдан, 2005. – С. 204-207.

Орлова О.А. Небесные образы-символы в романе М.А. Булгакова «Белая гвардия» / О. А. Орлова // Литература в школе. – 2007. – № 8. – С. 17-19.

Павленко Ю. Михайло Булгаков / Ю. Павленко // 100 найвідоміших українців. – М.: Вече. – К.: Орфей, 2002. – С. 487-493. – (100 найвідоміших).

Палиевский П.В. М.А. Булгаков / П.В.Палиевский // Литература в школе. – 2002. – №7. – С.11-14.

Петровский Н. Киев и русские писатели: М. Булгаков / Н.Петровский // Литература. – 1997. – № 8. – С. 5.

Подхватилина Г.А. Мотив дома в «Белой гвардии» М.А. Булгакова / Г.А.Подхватилина // Литература в школе. – 2002. – № 7. – С. 35-36.

Пулина Г.А. «Каждому будет дано по его вере»: К изучению романа М. Булгакова «Мастер и Маргарита». 11класс / Г.А.Пулина // Зарубіжна література. – 2004. – № 5. – С. 33.

Разуменко Т. Библейские мотивы в романе М. Булгакова «Мастер и Маргарита» / Т.Разуменко // Зарубіжна література. – 2000. – № 12. – С. 42-44.

Разуменко Т. Что видит душа Творца: Тема искусства в романе М. Булгакова «Мастер и Маргарита» / Т.Разуменко // Зарубіжна література. – 2001 – № 4. – С. 56-60.

Ребель Г.М. Методом мозговой атаки : Идеино-художественный смысл библейской линии романа «Мастер и Маргарита» / Г.М.Ребель // Всесвітня літ-ра в середніх навч. закладах України. – 1997. – № 1. – С. 40.

Резниченко Н.А. «Мастер и Маргарита» М. Булгакова. Пиршество творческой фантазии или Гост Мастера за Бытие: О путях постижения идейно-художественного содержания романа, особенностях творческой манеры писателя / Н.А.Резниченко // Всесвітня літ-ра в середніх навч. закладах України. – 1997. – № 1. – С. 38.

Рыжкова Т.В. Повесть М.А. Булгакова «Собачье сердце» на уроках в VIII классе / Т.В.Рыжкова // Литература в школе. – 1995. – № 6. – С. 45.

Скляренко В. М. Булгаков Михайло Опанасович / В.М. Скляренко, Т.М. Харченко, О.Ю. Очкурова, І.А. Рудичева // 100 знаменитих людей України; пер. з рос. Т.В. Ковальової. – Харків: Фоліо, 2005. – С. 49-55.

Соколов Б.В. Роман М. Булгакова «Мастер и Маргарита»: Очерки творческой истории / Б.В.Соколов. – М.: Наука, 1991. – 176 с.

Стрельцова К. Последняя любовь Мастера: М.А. Булгаков / К. Стрельцова // Единственная. – 2006. – № 2. – С. 82-84.

Тарасова Т. М.А. Булгаков и власть: на материале писем / Т.Тарасова // Литература. – 1997. – № 36. – С. 5.

Тимченко С.В. «Кровь ещё будет»: Образ Иуды в романе М. Булгакова «Мастер и Маргарита» и других произведениях литературы и искусства. 11класс / С.В.Тимченко // Зарубіжна література. – 2003. – № 12. – С.7-11.

Толмачева П. Михаил Булгаков: Три возраста любви / П.Толмачева // VIVA. – 2006. – № 10. – С. 68-73.

Тюрина Е. О чем поет профессор Преображенский?: Музыкальные цитаты – один из источников текста повести «Собачье сердце» М.А. Булгакова / Е.Тюрина // Литература в школе. – 2007. – № 8. – С. 20-23.

Утюж С.М. Дебаты за романом М. Булгакова «Майстер і Маргарита» / С.М.Утюж // Зарубіжна література в школі. – 2006. – № 2. – С. 8-9.

Харитонов О. Содружество людей и вещей: Изучение романа М. Булгакова «Белая гвардия» / О.Харитонов // Литература. – 1997. – № 6. – С. 10.

Хинкулов Л.Ф. Михаил Булгаков и Алексей Турбин / Л.Ф. Хинкулов // Золотые ворота Киева: Новое о русских

писателях в Киеве: Очерки. – К.: Рад. письменник, 1988. – С. 80 - 112.

Чекалов П.К. Собачье и человеческое в повести М.А. Булгакова «Собачье сердце» / П.К.Чекалов // Литература в школе. – 2004. – № 8. – С. 17-18.

Шенталинский В. Мастер глазами ГПУ: За кулисами жизни Михаила Булгакова / В.Шенталинский // Новый мир. – 1997. – № 10. – С. 167.

Шерстюк В. Київські паралелі в романі М. Булгакова «Майстер і Маргарита». 11 клас / В.Шерстюк // Всесвітня літ-ра в середніх навч. закладах України. – 2009. – № 5. – С. 41.

Шкловский В. Б. Михаил Булгаков / В. Б. Шкловский // Гамбургский счет: Статьи-воспоминания-эссе (1914-1933). – М.: Сов. писатель, 1990.– С. 299-301.

Шпак В. Житомир Михайла Булгакова: До 120-річчя від дня народження видатного письменника / В.Шпак // Урядовий кур'єр. – 2011. – 13 травня. – С. 11.

Шпак В. «Українофоб» із чесним серцем: До 125-річчя з дня народження М. Булгакова / В. Шпак // Урядовий кур'єр. – 2016. – 7 травня. – С. 9.

Югов В. Безсмертний Булгаков: Нотатки після літературного балу / В.Югов // Голос України. – 2006. – 25 лютого. – С. 12-13.

Юдин Д. Печать Воланда: Роман М.Булгакова «Мастер и Маргарита» / Д.Юдин // Литература. – 1998. – № 12. – С. 2.

Ягупова Н.П. Все вы у меня ... одинаковые – в поле брани убиенные: Изучение романа М. Булгакова «Белая гвардия» / Н.П.Ягупова // Литература в школе. – 1998. – № 1. – С. 144.

Ягупова Н.П. Какой дом обрёл Иван Бездомный?: Роман М. Булгакова «Мастер и Маргарита» / Н.П.Ягупова // Литература в школе. – 1998. – № 2. – С. 134.

Яновская Л. Треугольник Воланда: К истории романа «Мастер и Маргарита» М. Булгакова / Л.Яновская. – К.: Лыбидь, 1992. – 189 с.

Розробки уроків та сценарії

Бессонова М. Отмеченные лунным светом: Урок по изучению романа М. Булгакова «Мастер и Маргарита» / М.Бессонова // Відродження. – 1995. – № 8. – С. 14-19.

Борківська О. Спокуса пізнання таємниці життя: Система уроків з вивчення роману М. Булгакова «Майстер і Маргарита». 11 кл. / О.Борківська // Зарубіжна літ-ра в навч. закладах України. – 2004. – № 2. – С. 16. Закінчення. Початок у № 1. – С. 2–8.

Бочкарьова О.Р. Утвердження цінності творчості і кохання у романі М. О. Булгакова «Майстер і Маргарита»: Урок-дослідження в 11 класі / О.Р.Бочкарьова // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2013. – № 20. – С. 23-25.

Бровский М. «И доказательств никаких не требуется»: Христианские и философские аспекты романа М. Булгакова «Мастер и Маргарита» / М. Бровский // Читаем, учимся, играем. – 2011. – № 2.– С. 24.

Васильева О. Система уроков по роману М.А. Булгакова «Мастер и Маргарита» / О. Васильева // Зарубіжна література. – 2001. – № 1. – С. 35–41.

Голуб О.Б. «Пусть добро не будет безоружно...»: Урок-семинар по роману Булгакова «Мастер и Маргарита». 11 класс / О.Б.Голуб // Зарубіжна література. – 2003. – № 10. – С. 38-40.

Гудкова О. Дива, що відбуваються на осі кохання: До проведення уроку за романом М. Булгакова «Майстер і Маргарита». 11 кл. / О.Гудкова // Зарубіжна літ-ра в навч. закладах України. – 2004. – № 3. – С. 57.

Дрьоміна В.С. План-конспект уроку за романом М. Булгакова «Майстер і Маргарита» / В.С.Дрьоміна // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2009. – № 19. – С. 32-34.

Жукова О.В. «Як розрізнити добро і зло?»: Урок за романом М.А. Булгакова "Майстер і Маргарита". 11 клас / О.В.Жукова // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2012. – № 20. – С. 32-35.

Коваленко В. Подтекст как ключ к пониманию модернистского произведения: Урок-расшифровка романа М. Булгакова «Мастер и Маргарита» / В.Коваленко, Н.Пилипенко // Всесвітня літ-ра в середніх навч. закладах України. – 2008. – № 2. – С. 50-56.

Любовь, которую можно пожелать каждому: Ток-шоу «Большая стирка» с героями романа // М. Булгакова «Мастер и Маргарита» // Всесвітня літ-ра в середніх навч. закладах України. – 2004. – № 12. – С. 45-47.

Майстренко О.В. «Художній фільм "Майстер і Маргарита» режисера В.В. Бортка як кінематографічна версія однойменного роману М.О. Булгакова: Урок розвитку мовлення (усно) в 11 класі / О.В.Майстренко // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2015. – № 5-6. – С. 8-14.

Макарова Б.А. «Рукописи не горят...»: Литературно-музыкальная композиция для старших классов, посвященная жизни и творчеству М.А. Булгакова / Б.А.Макарова // Читаем, учимся, играем. – 2006. – № 3. – С. 24-32.

Мухін В.О. «Найглибше осереддя людяного в самій людині»: Система уроків за романом М. Булгакова «Майстер і Маргарита». 11 клас / В.О.Мухін // Зарубіжна література. – 2000. – № 1. – С. 34-38.

Самохіна Н.Н. Страницы классики: Литературная викторина для старшеклассников по роману М. Булгакова «Мастер и Маргарита» / Н.Н.Самохіна // Читаем, учимся, играем. – 2006. – № 9. – С. 62-65.

Селюмінова О.В. Серія уроків за романом М.А. Булгакова «Майстер і Маргарита» / О.В.Селюмінова // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2009. – № 11-12. – С. 3-11.

Соколов Б.В. Михаил Булгаков (100 лет со дня рождения) / Б.В.Соколов. – М.: Знание, 1991. – 64 с. – (Сер. «Литература», № 7).

Солошко Н.І. Групова форма роботи з розвитку критичного мислення: Система уроків за творчістю М. Булгакова / Н.І.Солошко // Всесвітня література. – 2005. – № 9. – С. 35-40.

Успенська Л.Г. М.А. Булгаков «Майстер та Маргарита»: Цикл уроків в 11 класі / Л.Г. Успенська // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2016. – № 3-4. – С. 35-43.

Фокіна І.П. Діалектика Добра і Зла: За романом М. А. Булгакова «Майстер і Маргарита»: Інтегрований урок для 11 класу (зарубіжна література, історія, СХК) / І. П. Фокіна, О. П. Байдалюк // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2008. – № 20. – С. 8-47.

Шевченко А. М. Система уроків за романом М. А. Булгакова «Майстер і Маргарита» / А. М. Шевченко // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2006. – № 1. – С. 2-10.

Штанько Л.І. Два уроки з вивчення роману М.А. Булгакова "Майстер і Маргарита". 11 клас / Л.І. Штанько // Зарубіжна літ-ра в школі. – 2013. – № 15-16. – С. 72-75.

Інтернет-ресурси про М. Булгакова

Булгаков Михайло Опанасович [Електронний ресурс]. Вікіпедія: Вільна енцикл. – Електр. дані. – Режим доступу: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%83%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%B2_%D0%9C%D0%B8%D1%85%D0%B0%D0%B9%D0%BB%D0%BE_%D0%9E%D0%BF%D0%B0%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87 – Назва з екрану. – Дата останньої правки 30.04.2016. – (Дата звернення 4.05.2016).

Михайло Булгаков – біографія (коротко) [Електронний ресурс] // dovidka.biz.ua: Довідник цікавих фактів та корисних знань. – Електр. дані – Режим доступу: <http://dovidka.biz.ua/bulgakov-biografiya-korotko/>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 4.05.2016).

Михайло Булгаков – біографія [Електронний ресурс]. – Електр. дані – Режим доступу: http://wiki.ciit.zp.ua/index.php/%D0%91%D1%96%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F_%D0%9C%D0%B8%D1%85%D0%B0%D0%B9%D0%BB%D0%B0_%D0%91%D1%83%D0%BB%D0%B3%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0 – Назва з екрану. – (Дата звернення 4.05.2016).

Булгаков Михайло (біографія) українською мовою [Електронний ресурс] // Бібліотека java Fb.2, dog еруб книг українською. –

Електр. дані – Режим доступу: <http://javalibre.com.ua/java-book/author/bio/130> – Назва з екрану. – (Дата звернення 4.05.2016).

Михайло Булгаков (1891–1940) – життєвий і творчий шлях [Електронний ресурс]. – Електр. дані – Режим доступу: [http://edufuture.biz/index.php?title=Михайло Булгаков \(1891–1940\)](http://edufuture.biz/index.php?title=Михайло_Булгаков_(1891–1940)). – Назва з екрану. – (Дата звернення 4.05.2016).

Булгаков Михайло Опанасович. Основні твори. Біографія і творчий шлях [Електронний ресурс]. – Електр. дані – Режим доступу: <http://gorodenok.com/булгаков-михайло-опанасович-основні/>. – Назва з екрану. – (Дата звернення 4.05.2016).

Цікаві факти з життя Булгакова до 123-річчя від дня народження [Електронний ресурс]. – Електр. дані – Режим доступу: <http://gazeta.ua/articles/history/cikavi-fakti-z-zhittya-bulgakova-do-123richchya-vid-dnya-narodzhennya/558074> – Назва з екрану. – (Дата звернення 4.05.2016).

Біографія М.Булгакова [Електронний ресурс]. – Електр. дані – Режим доступу: http://biografiya.com.ua/publ/biografiya_zarubizhnih_pismennik_iv/mikhajlo_opanasovich_bulgakov/4-1-0-97 – Назва з екрану. – (Дата звернення 4.05.2016).

Зміст

Біографія Майстра.....	3
Твори М. Булгакова.....	11
Життя і творчість М. Булгакова.....	14
Розробки уроків та сценарії.....	24
Інтернет-ресурси про М. Булгакова.....	27

